

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Velja za vse leto..... \$6.00
Za pol leta..... \$3.00
Za New York celo leto... \$7.00
Za inozemstvo celo leto... \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT

NO. 17. — ŠTEV. 17.

NEW YORK, SATURDAY, JANUARY 21, 1922. — SOBOTA, 21. JANUARJA, 1922.

VOLUME XXX. — LETNIK XXX

PREMOGARJI ZA SVETOST POGODB

ANTRACITNA KONVENCIJA JE ODOBRIŁA STALIŠČE J. L. LEWISA V NJEGOVI BOJU PROTI HOWATU. — PROTI SKRČENJU PLAČ. — KONTRAKTE Z DELODAJALCI JE TREBA POŠTENO IZVESTI.

Shamokin, Pa., 19. januarja. — Zastopniki 145,000 premogarjev, zaposlenih v rovih traga premoga, so danes soglasno odobrili stališče John L. Lewisa, mednarodnega predsednika United Mine Workers of America in njegove administracije v boju slednje, da izbaene uporne voditelje v uniji, ki so proglasili nepostavne stavke, posebno pa prejšnje uradnike distrikta v Kansasu.

Akcija konvencije, ki se je zbrala tukaj, da določi zahteve glede plačilne lestvice in delavskih pogojev, katere naj bi se pozneje predložilo delodajalcem kot temelj za novo pogodbo, je prišla koncem nagovorov od strani predsednika Lewisa, Filipa Murray, mednarodnega predsednika in Tamaža Kennedy, predsednika izvrševalnega sveta, v katerih se je obsojalo kršitve sklenjenih kontraktov. Predlog, katerega je postavil Evans iz Olyphant, Pa., naj se preišče položaj v Kansasu in Illinoisu, predno bi vzpostavila konvencija kako tozadevno akcijo, ni bil deležen nobene podpore.

Čprav sta izjavila, da se ne sme sprejeti skrčenja plač, sta podpredsednik Murray in zakladnik Green vendar dala izraza upanju, da ne bo prišlo do prekinitve dela v antracitnih rovih dne 1. aprila. Če bo prišlo do tega, bo padla odgovornost za to na delodajalce, — sta izjavila. Čprav se še ni objavilo, kakšno povznanje plače se bo zahtevalo, se vendar glasi, da bo znašalo nekako 18 odstotkov poleg priznanja check-off sistema ter splošnega osemnovega delavstva za vse delavce. Tozadevne zahteve bo določila konvencija jutri.

Delegati so dali potem resolucije izraza svoji želji, da bi se uvedlo zvezno preiskavo glede premogarske industrije ter odobrili protest pri predsedniku Hardingu in kongresu proti sekcijskim Kenyon postavam ali katerikoli drugim določbam, ki omejuje pravice delavcev do stavke ali poskusom, da se podvrže delavske organizacije industri-

jalnih tribunalom, ki uveljavljajo prisilno arbitracijo.

Tako predsednik Lewis kot podpredsednik Murray sta obvestila konvencijo, da je treba pošteno izvesti kontrakte z delodajalci, dokler bosta ona ostala v razidu. Pečala sta se na dolgo s položajem v Kansasu, kjer sta bilao krajni predsednik Howat in njegova administracija izbaenjena, ker sta proglasila nepostavne stavke ter se nista pokorila pravilom menarodne unije. Frank Farrington, predsednik okraja v Illinoisu, se je obsodilo, ker je ponagal "ustašem" v Kansasu.

Murray je rekel, da se Howatu in Farringtonu ne bo posrečilo ustvariti spet v vrstah United Mine Workers.

Zakladnik Green je izjavil, da je izdala unija dva milijona dolarjev za vzdržanje stavke v West Virginiji.

UREDNIK IZPUŠČEN IZ JEČE POD JAMSTVOM.

Charleston, W. Va., 20. jan. — Unijski uradniki so dobili pozno včeraj zvečer sporočilo, da bo Frank Snyder, izdajatelj lista Federationist, delavskega organa, ki je bil obtožen veleizdaje v zvezi z oboroženim pohodom premogarjev, danes izpuščen iz Logan o-

krajne jetnišnice proti jamstvu petnajstih tisoč dolarjev. Glasilo se je nadalje, da bodo nekateri nadaljni unijski možje, ki se nahajajo v Logan, izpuščeni iz ječe proti bondu in da name-rava sodišče opustiti obtožbe, katere je dvignilo proti nekaterim, ki so se vdeležili pohoda ali povzljali nanj.

Francoski minist. pred-sednik Poincare je dobil zaupnico.

Pariz, Francija, 20. januarja. Lanes se je v poslanski zbornici vršilo glasovanje, če naj se izre-či franc. ministrskemu pred-sedniku Poincareju zaupnico ali ne. Za zaupnico je bilo oddanih 472, delavske organizacije industri-

NOREC ALI PAM ETEN ČLOVEK?

Na sliki vidite Charlesa Garlanda v North Carves, Mass., katere-mu je oče pred kratkim zapustil milijon dolarjev, dočim on te ded-šine ni hotel sprejeti. Pravi, da je najbolj zadovoljen na svoji mali farmi in da ga par krav najbolj veseli. Mleko prodaja svo-jim sosedom.

POPOLNA NEUSPEŠNOST PAMETNE BESEDE NARODNE PROHIBICIJE GOVERNERJA MILLERJA

Če se je kaj izjalovilo v Ameriki, se je izjalovilo izpolnjevanje 18. amendmenta.

Veliko se je že razpravljalo o neuspešnosti ameriške prohibicije, kljub temu si pa človek le težko ustvari natančno sliko o tej naj-večji zmed, kar jih je doživela Amerika.

Neizvrševanje prohibicije je po-stalo obrt stotisočerihi. To neizvrševanje je bilo veliko bolj raz-vito, jemljalo in prebrisano kot izvrševanje katerekoli panoge v industriji.

Metode butlegarjev so naravnost strokovnjaško zamišljene, sleparija s "permiti" je vseobse-gajoča in ni ga skoraj človeka v Ameriki, ki bi ne imel posebnih virov za dobavo pijače.

Cele knjige so že izšle o tem velkem narodnem skandalu, li-sti so bili že polni članov o tem, toda le malokod je dobili tako temeljit opis o posledicah osem-najstega amendmenta kot v "Slo-venko-Amerikanskem Koledarju" za leto 1922.

Razen tega vsebuje Koledar ve-liko člankov, med katerimi je najbolj zanimiv članek o "Delav-ski špijonaži", krasnih, zanimivih slik, povesti, šale itl.

Bolj primernega čtiva si ne morete misliti za sedanjí čas. Stane le 40 centov s poštno vred za Ameriko ali za Jugoslavijo. Naro-čite ga takoj dokler ga je še kaj v zalogi. — Slovenic Publishing Company, 82 Cortlandt Street, New York City.

POLOŽAJ SE JE IZBOLJŠAL ZA DEBELUHARJA ARBUCKLA.

San Francisco, Cal., 20. jan. — Država je doživela velik poraz v procesu proti Fatty Arucklu, kajti Zey Prevost, ena glavnih prič, je prisegla, da ni slišala re-či Virginijo Rappe, da jo je Ar-uckle rnil. S tem se je odstra-nila od svoje izjave v prvem pro-cesu ter se tudi drugače ni mogla več spomniti na marsikaj, kar je bila izpovedala takrat.

PARIŠKI LISTI IN STALIŠČE POINCAREJA

Pariško časopisje je v splošnem za Poincareja in le Gustave Tery je priobčil ironična opazke.

Pariz, Francija, 20. januarja. Pariško časopisje je skoro so-glasno v svojih slavospevih na naslov novega ministrskega pred-sednika, M. Poincareja, po izjavi jednjega, tikajoči se politike no-ve frangoske administracije, po-dani v poslanski zbornici tekoni preteklega večera, ko je dobil novi ministrski predsednik zaup-nico 472 glasov proti sto in sed-mim.

List Figaro pravi: — Konečno ima človek občut-ek, da je našla Francija vlado, ki je vredna.

Drugi listi dajejo enostavno iz-razo istemu razpoloženju. Težko je najti kritiko ali celo reserva-cije v tem zboru slavospevov. Edinole Gustave Tery si je pri-voščil par ironičnih opazk.

— Poincare, — tako pravi on, — obsoja versailsko mirovno po-godbo ter izjavlja, da odklanja vsako odgovornost zanj, a nje-gova prva pripomba, ko je pre-vzel urad, je bila: — Versailleska pogodba ni nič vredna ter je brezpomembna in iz nje ni nikdar mogoče ničesar dobiti. Dobro, mi zahtevamo strogo izvedenje te pogodbe ter pojdemo celo v voj-no, če potreba, da zagotovimo njeno izvedbo. To je naša cela politika.

M. Tery pripomiha na to: — Prav nepotrebno je praviti M. Poincareju, da obstajajo še druga sredstva, s pomočjo katerih mo-remo dobiti od Nemčije odškod-nino, da se je zapoloč še druga sredstva, da se na s hitro in po-polno zadovolji.

Nepolitično trgovsko časopisje je tudi skeptično. V listu Cable-gram se naprimer glasi:

— Sedaj, ko je s temi "narod-nimi izjavami" zavaroval sebe pred suma polnimi elementi, bo skušal M. Poincare priti do dogo-vora z Londonom.

BULGARSKI MINISTRI DOBI-VAJO PO \$12 NA TEDEN.

Sofija, Bulgarsko, 20. januarja. Člani kongresa, kabinetni urad-niki in drugi vladni načelniki v Združenih državah, ki imajo na-vado pritoževati se radi majhnih plač, katere dobivajo, bodo goto-vo našli zadovoljstvo, če primer-jajo svoje lastne plače z onimi, katere dobivajo nekateri vladni uradniki na Bulgarskem. Ta de-žela plačuje članom svojega parla-menta po en dolar na dan in čla-nom svojega kabineta, to je mini-strom, po dvanajst dolarjev na teden.

Tudi uredniki listov in repo-terji bodo presenečeni, če bodo primerjali svoje plače z onimi sv-jih bulgarskih tovarišev. Šeststo levov na teden ali približno štiri dolarje se smatra za dobro plačo za urednike in reporterje dobiva-je približno polovico te svote.

PORTUGALSKA JE SPREJELA POVABILO.

Lizbona, Portugalska, 19. jan. Portugalska vlada je sprejela va-bilo, da se vdeleži gospodarske konference v Genovi. Poslala bo dva delegata.

ti sramotnim znakom, katere se hoče pritisniti na telo gotovih zločincev. (To je pravi povratek k metodam Srednjega veka.)

STAVKA PREMOGARJEV JE NEIZOGIBNA

TRGOVINSKI TAJNIK VIDI LE MALO UPANJA, DA BI SE DALO PREPREČITI PREKINJENJE OBRATOVANJA DNE 1. APRILA. — TAKO DELODAJA LCI KOT MOŽJE USTRAJAJO PRI SVOJEM STALIŠČU. — PO MOČ MAJNARJEM V STISKAH

Washington, D. C., 20. jan. — Splošna narodna stavka premo-garjev v poljih mehkega premoga, prinešni z dnem 1. aprila, je vi-deti sedaj neizogibna, kajti vlad-ne agencije vidijo le malo upanja, da bi bilo mogoče do onega časa odpraviti težkoče med pre-mogarskimi delodajalci ter pre-mogarji.

Trgovinski tajnik Hoover, ki je imel več posvetovanj s premogar-skimi unijskimi voditelji, je re-kel danes zvečer, da se je že "po-stavilno pozornico za stavko". Dostavil je, da ne bo administ-racija za enkrat storila nobenega koraka, da odpomore položaju, ki bi bil ustvarjen od stavke v unijskih premogarskih poljih mehke-ga premoga.

Vprašanje, ki pride v poštev pri preteči stavki, je nadaljevanje dogovora glede plačilne le-stvice med delodajalci in premo-garji, kajti sedanji dogovor bo ugasnil dne 31. marca. Administ-racija je že vzpostavila napore, da zagotovi sklenitev nadaljnjega dogovora, a unije so zahtevale dejanski nadaljni obstoj sedanjih plač, dočim so delodajalci izja-vili, da je treba skrčiti plače, če se hoče nadaljevati z delom v ro-vih.

Priznava se v administracijskih krogih od strani onih, ki so vodili pogajanja med delodajalci in unijskimi majnarji, da ustra-jata obe stranki tako trdno na svojem stališču, da ni mogoče pregovoriti ne te, ne one. Vsled tega je le malo upanja, da bi bi-le mogoče spraviti ju skupaj.

Delodajalci trdijo, da je na-daljni obstoj sedanje plačilne le-stvice nemogoče, da so njih tek-meci v neunijskih poljih skrčili plače in da morajo oni slediti njihovemu vzgledu. Če bi plačevali po prvem aprilu še vedno iste plače, — tako so obvestili administraci-jo, bi morali obratovati z izgubo ali pa zapreti svoje rove. Unije na drugi strani pa izjavljajo, da bi bili njih ljudje izpostavljeni stradanju, če bi sprejeli skrčenje plač in sicer radežitega, ker je v le-tu veliko število tednov, ko niso ljudje zaposleni.

V oficijelnih krogih ni opaziti nobenega razpoloženja, da bi se omalovala položaja, čeprav se glasi, da je nekako 30 odstotkov industrije mehkega premoga v neunijskih poljih, kjer bi se lah-ko vzdržalo produkcijo brez ozi-ra na stavko. S tem bi se zmanj-shalo strašno prekinjenja dobave mehkega premoga.

Tukaj se seveda niti malo ne dvomi, da bo prišlo do resnega pomanjkanja premoga v slučaju stavke in položaj bo še poslabšan vsled nereda na železnica, po-zvzročenega od izvanredno velikih pošiljatev premoga iz gotovih o-krajev. Cenilo se je, da znaša normalna tedenska uporaba meh-kega premoga približno sedem milijonov ton. Te številke odgo-varjajo sedanji produkciji. Tje-kom vojne pa so proizvajala pol-ja mehkega premoga po petnajst milijonov ton na teden, torej več kot dvakrat toliko kot se sedaj porabi tega premoga.

Čprav bi strogo unijonizirana polja v zapadni Penysylvaniji, Ohiju, Illinoisu in Iowi ne pro-izvedla skoro nobenega premoga v slučaju stavke, se je vendar ce-nilo, da bi mogla polja v West Virginiji in druga neunijska pol-ja po deželi proizvesti na teden od štiri do pet milijonov ton meh-kega premoga. Ta produkcija bi sicer ne preprečila pomanjkanja

premoga, a bi zadostovala, da bi ne trpele bazične industrije po-mankanja glede kuriva.

V poslanski zbornici se je sto-tilo danes dva koraka, da se od-pomore položaju med stavkajo-čimi premogarji in njih družina-mi v premogovnikih mehkega pre-moga. Kongresnik Thomas iz Ken-tucky-ja je predložil resolucijo, s katero se daje administraciji prav-ico, da izda ne več kot pol mi-ljona dolarjev, da odpomore bedi med premogarji in njih druž-icami v Kentucky-ju, West Vir-giniji, Ohio, Pennsylvaniji in Alabami.

Kongresnik London iz New Yorka pa je uvedel resolucijo, ki daje komiteju za rudarstvo na-vodila, naj preišče razmere, pre-vladujoče v premogarski industri-ji, posebno pa razmere med de-lavci v tej industriji.

PRICE PROTI ARBUCKLU SO VELIKO POZABILE.

San Francisco, Cal., 19. jan. — Državni pravdnik odpusča pričo za pričo, ki nastopajo v procesu proti Fatty Arucklu, kateri je odgovoren za smrt znane igralk Virginije Rappe.

Včeraj je bila zaslišana Miss Blake, ki se pa ni mogla več na-tančno spominjati poglobitnih dogodkov v hotelski sobi, kjer je ležala Virginija in tudi Miss Zey Prevost je rekla, da je mnogo po-zabila.

Pomožni državni pravdnik Friedman je kar besnel same je-ze. Njegovo besnenje je prikipe-lo do viška, ko je Miss Prevost izjavila: Pod pretnjo, da me bo-do zaprli, so me prisilili podpisati izjavo, soglasno s katero je Vir-ginija kričala: Umiram, umiram. On je to storil! Ne spominjam se, da bi kdaj slišala kaj takega. Na-to je priznala, da je videla Virgi-nijo piti razna žganja.

VEČINA ZDRAVNIKOV ZA ŽGANJE.

Chicago, Ill., 20. januarja. — 51 odstotkov izmed več kot 31,000 zdravnikov je izjavilo, da je žga-nje vpraktičnem zdravilstvu potre-bno zdravilno sredstvo. To so iz-javili zdravniki v vprašalni poli, katero je razposlalo glasilo Ame-riške zdravniške zveze. Ostalih 49 odstotkov zdravnikov pa je odgovorilo, da nima žganje nika-ke zdravilne vrednosti. Na vpraš-anje, če je pivo potrebno pri izvrševanju zdravniške prakse, je 73 odstotkov zdravnikov odgovo-rilo, da ne in na vprašanje glede vina, je odgovorilo 68 odstotkov zdravnikov v negativnem smislu.

Kdor namerava v kratkem vr-titi se v domovino, ter ob tej pri-likni videti lepe kraje ob Atlant-skem in Sredozemskem morju, mu priporočamo, da potuje z brzo-parnikom Cunard proge

"C A R M A N I A",

ki odpluje kot izletni parnik 11. februarja na Reko. Med vožnjo se bo vstavil v najlepših mestih.

Vsi potniki tretjega razreda bo-do nastanjeni v kabinah.

Cena do Reke \$105.00 ter \$5.00 vojnega davka.

Frank Sakser State Bank.

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potem naše banke izvršujejo po nizki ceni, zanesljivo in hitro.

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:

Razpošila za zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani.

300 kron	\$ 1.25	1,000 kron	\$ 4.00
400 kron	\$ 1.65	5,000 kron	\$19.50
500 kron	\$ 2.05	10,000 kron	\$38.00

Glasom naredbe ministrstva za pošto in brzojav v Jugoslaviji je sedaj mogoče tam nakazovati mesko pošto edinole v di-narjih; za vsake štiri krono bo izplačan en dinar; razmerje med dinarjem in krono ostane torej neizpremenjeno.

Italija in sosedne ozemlje:

Razpošila na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu.

50 lir	\$ 2.80	500 lir	\$23.00
100 lir	\$ 5.10	1000 lir	\$46.00
300 lir	\$14.70		

Nemška Avstrija:

Razpošila na zadnje pošte in izplačuje "Adriatische Bank na Dunaju."

Radi velikanskih razlik v točaji izplačujemo sedaj v Avstriji samo amerikanske dolarje. Zavarsko posamezno nakazilo do \$50, računamo po \$1. za večja nakazila po 2 centa od dolarja.

Vrednost denarja sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričaka-vano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vneprej. Mi računamo po ceni istega dne kot nam pošlani denar dopne v reko. Kot generalni zastopniki "Jadranske Banke" in njenih podru-žnic imamo zanjamoče izvrševanje ugodne pogodbe, ki boče veliko la-žje za ene, ki se ali se hoče posluževati naše banke.

Donar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortlandt St., New York (Advertisement)

